

Република Србија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ

КОНКУРЕНЦИЈЕ

Број: 5/0-01-73/08-59

Датум: 26.12.2008. године

Београд

На основу чл. 19. и 33. Закона о заштити конкуренције ("Службени гласник РС", бр. 79/05), а у вези са чланом 192. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/01), Савет Комисије за заштиту конкуренције на 108. седници одржаној 26.12.2008. године, одлучујући у поступку који је покренут по службеној дужности против привредног друштва Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о. из Крагујевца, ул. Кнеза Милоша бр. 2, Крагујевац, које заступа законски заступник Драган Шолак, генерални директор, преко пуномоћника, адвоката Растка Петаковића из «Карановић & Николић Адвокати», Лепеничка 7, Београд, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја доноси

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ да привредно друштво Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о. из Крагујевца ул. Кнеза Милоша бр. 2, Крагујевац, има доминантан положај на утврђеном релевантном тржишту пружања услуге дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије националним, покрајинском и емитерима за регион Београда, на територији Републике Србије.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је привредно друштво Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о. из Крагујевца, ул. Кнеза Милоша бр. 2, Крагујевац, злоупотребило доминантан положај на утврђеном релевантном тржишту закључивањем уговора са националним, покрајинским и емитерима за регион Београда и то: ТВ ПИНК, ТВ АВАЛА, ТВ ФОКС, ТВ КОШАВА и ХЕПИ ТВ, СУПЕР ТВ, ТВ МЕТРОПОЛИС, ЕНТЕР ТВ, СОС КАНАЛ и ТВ СТУДИО Б, којима се утврђује искључиво право дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије што је за последицу имало спречавање и ограничавање конкуренције на утврђеном релевантном тржишту, односно ограничавање тржишта и техничког развоја на штету потрошача.

III НАЛАЖЕ СЕ привредном друштву Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о. из Крагујевца, ул. Кнеза Милоша бр. 2, Крагујевац, да са емитерима из става II овог диспозитива са којима је закључило уговоре којима се утврђује искључиво право дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије, закључи Анекс уговора којим ће се извршити измена уговора тако што ће се утврдити да право на дистрибуцију телевизијског програма путем ДТН технологије није искључиво и брисати одредба уговора којом се, у случају отказа уговора од стране емитера, искључује његово право да у одређеном

периоду од дана ступања на снагу отказа уговора, закључи исти или сличан уговор са трећим лицима и на било који начин дозволи трећим лицима дистрибуцију свог телевизијског програма преко сателита.

РОК: Петнаест (15) дана од дана пријема овог решења

IV НАЛАЖЕ СЕ привредном друштву Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о. из Крагујевца, ул. Кнеза Милоша бр. 2, Крагујевац, да Комисији за заштиту конкуренције достави доказ о извршењу налога из става III овог диспозитива.

РОК: Пет (5) дана од дана извршења овог решења

О б р а з л о ж е њ е

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), у складу са одредбом члана 35. став 1. тачка 4. Закона о заштити конкуренције (у даљем тексту: Закон) у периоду септембар–октобар 2007. године испитивала је, односно анализирала услове конкуренције на тржишту пружања услуге дистрибуције телевизијских програма путем DTH технологије – direct to home услуга преко сателита. DTH је систем који омогућава пријем ТВ програма који се директно са сателита одводи до појединачних корисника у местима где не постоји кабловска телевизија. DTH је радиодифузни сателитски систем за директно достављање садржаја крајњем кориснику, који се састоји од продукције ТВ садржаја, центра за емитовање тог садржаја који се шаље ка сателиту, затим сателита у геостационарној орбити (на коме се изнајмљује одређени опсег од стране DTH провајдера), који реемитује програм ка Земљи и корисничких уређаја за пријем сигнала (антене и пријемника). Сви канали које корисник прима, дигитално се компресују у облику ТВ програмских пакета.

У том смислу на адресе четрнаест телевизија из Србије (корисника ове услуге) упућени су дописи-захтеви за достављање следећих података:

1. да ли су са неким оператором и ако јесу са којим, закључили уговор о дистрибуцији ТВ програма путем сателита, коришћењем DTH платформе (direct to home),
2. да ли су (уколико је уговор закључен само са једним оператором), постојале понуде за закључење уговора и са другим учесницима на тржишту, који могу да пруже ову врсту услуга и ако јесу, који су критеријуми примењивани приликом одлучивања о прихватању, односно одбијању понуде и
3. са колико и којим кабловским операторима су закључени уговори о дистрибуцији ТВ програма путем кабловско дистрибутивне мреже?

Тражене податке је доставило неколико телевизија (ТВ Кошава, ТВ Пинк, СОС канал, Студио Б, Јавни сервис РТС, Метрополис, све из из Београда и Радио дифузна станица АС из Шапца) и они су се односили на чињенице да су закључили уговоре о дистрибуцији ТВ програма путем сателита коришћењем DTH платформе (direct to home), са привредним друштвом СББ, јер у моменту закључења уговора или нису имали друге понуде, или је у питању био квалитет

сигнала, а за неке од њих био је врло битан финансијски ефекат (пружање ове услуге без накнаде).

ТВ Метрополис је међутим, за разлику од других, дана 09.10.2007. године доставила Комисији тражене податке уз напомену, да су Уговор о дистрибуцији ТВ програма путем ДТН технологије закључили са СББ-ом, али да су претходно имали закључен уговор са компанијом Digi TV, који је, према њиховим речима био знатно повољнији и закључен на дужи временски период, али су исти морали да раскину, јер су били условљени од СББ-а да морају са њима да закључе ексклузивни уговор.

С обзиром да је Комисији основано указано да је извршена радња која би могла да представља радњу супротну одредбама Закона, закључком председнице Савета Комисије бр. 5/0-01-419/07-26 од 06.11.2007. године покренут је поступак по службеној дужности ради утврђивања радње којом се врши повреда одредаба Закона. Наиме основано је указано на могућу радњу злоупотребе доминантног положаја закључивањем уговора којим се обезбеђује ексклузивно право на дистрибуцију ТВ програма телевизија из Србије путем ДТН технологије чиме се онемогућава закључивање уговора другим учесницима на тржишту.

На закључак о покретању поступка, СББ је уложио жалбу, која је решењем Савета Комисије од 03.12.2007. године одбијена као неоснована.

1. Странка против које се води поступак

Привредно друштво Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže, д.о.о. из Крагујевца ул. Кнеза Милоша бр. 2, Крагујевац, број регистрације 2326 од 19.4.2005. године, матични број 17280554, шифра делатности 64200, назив претежне делатности – телекомуникације, које заступа Драган Шолак, генерални директор.

2. Релевантно тржиште

Комисија је у смислу члана 6. Закона као релевантно тржиште производа утврдила тржиште пружања услуге дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије националним, покрајинском и емитерима за регион Београда, а као релевантно географско тржиште утврђено је тржиште Републике Србије.

Комисија је у поступку утврђивала заменљивост услуге дистрибуције ТВ програма путем ДТН технологије са услугом дистрибуције ТВ програма путем кабловско дистрибутивне мреже.

Приликом узимања изјаве, дана 24.04.2008. године, директор СББ-а Драган Шолак, законски заступник странке против које се води поступак, навео је да разлика између кабловске и ДТН технологије постоји само у техничком смислу и да код нас ДТН служи као суплемент кабловској технологији који се користи углавном у руралним областима где нема кабловске инфраструктуре, јер је ту јефтиније користити ограничене сателитске системе од каблирања целе области. По његовим речима Републичка радиодифузна агенција (у даљем тексту: РРА) и

Републичка агенција за телекомуникације (у даљем тексту: РАТЕЛ) на исти начин третирају и тарифирају кабловску и DTH. Том приликом, Комисији је предат допис РРА од 30.01.2008. године, упућен Драгану Шолаку у коме се наводи да је услуга Total TV где се дотур сигнала врши путем сателитске платформе до декодера - DTH технологија, одређена као и кабловска, затворена, дистрибуција за одређени број корисника.

Имајући у виду значај правилног утврђивања релевантног тржишта производа, Комисија се обратила РРА и РАТЕЛУ са захтевом за достављање података који се односе на дефинисање дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије.

Од РРА је дана 16.06.2008. године добијен одговор да емитовање ТВ програма путем DTH технологије није уређено одредбама Закона о радиодифузији, те да стога не може бити разматрано у склопу кабловског и сателитског емитовања програма, већ је потребно да се оно уреди као посебан институт, као и да до дана сачињавања дописа нису добили захтев ради издавања дозволе за емитовање програма путем DTH технологије. РАТЕЛ је у свом допису од 02.07.2008. године навео да ће издавање одобрења за DTH услугу бити регулисано посебном одлуком Републичке агенције за телекомуникације.

Приликом утврђивања заменљивости услуге дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије и путем кабловско дистрибутивне мреже Савет Комисије је пошао од чињенице да су обе намењене дистрибуцији ТВ програма до крајњих корисника. Међутим, поменути начини дистрибуције ТВ програма разликују се по физичким својствима, јер захтевају потпуно различиту опрему и инфраструктуру, имајући у виду да се кабловска дистрибуција ТВ програма врши до крајњих корисника кроз инсталирану кабловско дистрибутивну мрежу, а за DTH технологију је неопходна опрема којом се ТВ сигнал емитује до сателита, као и посебни уређаји којима крајњи корисник тај сигнал прима. Савет Комисије је нарочито ценио изјаву законског заступника СББ-а према којој се DTH технологија уводи у оним случајевима када је економичније користити сателитске капацитете од каблирања одређених области, што упућује на закључак да најчешће не долази до преклапања дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије и путем кабловско дистрибутивне мреже.

Приликом утврђивања тржишта пружања услуга дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије као засебног релевантног тржишта, Савет Комисије је ценио и следеће:

- DTH технологија је релативно нова технологија код нас, што потврђују и дописи РРА и РАТЕЛ-а, која још увек није регулисана законом;
- СББ у уговорима закљученим са телевизијама којима регулише пружање услуге дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије и путем кабловско дистрибутивне мреже и сам утврђује услугу дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије као посебну и права и обавезе у вези са пружањем ове услуге се посебно регулишу, а кључна разлика је непостојање ексклузивитета када је реч о кабловској дистрибуцији;
- на основу достављених података закључено је да се са аспекта телевизија ова услуга не може сматрати заменљивом са кабловском дистрибуцијом, јер се телевизије одлучују за оба вида дистрибуције ТВ програма због

могућности да њихови програми буду емитовани и тамо где нема кабловске и

- са аспекта корисника, примењује се у ситуацијама у којима није могуће пружање кабловске дистрибуције, или, како то сам СББ дефинише у својој понуди «то је услуга намењена свима који нису у могућности да њихову богату понуду прате путем кабловске мреже».

Поред наведеног, Савет Комисије није могао да прихвати ни тврдњу СББ-а да се из дописа РРА може закључити да се услуга дистрибуције ТВ програма путем ДТН технологије не сматра посебном услугом, већ јединственом услугом дистрибуције ТВ канала. Наиме, из наведеног дописа јасно се може закључити да РРА изједначава обе услуге дистрибуције само у том смислу што и једну и другу услугу сматра затвореном дистрибуцијом за одређени број корисника.

У складу са наведеним, Савет Комисије је тржиште пружања услуга дистрибуције ТВ програма путем ДТН технологије издвојио у засебно тржиште и за потребе овог поступка као релевантно тржиште производа утврдио тржиште пружања услуга дистрибуције телевизијских програма путем ДТН технологије националним, покрајинском и емитерима за регион Београда.

Релевантно географско тржиште је утврђено као територија Републике Србије на основу чињенице да СББ телевизијске програме националних, покрајинског и емитера за регион Београда, дистрибуира путем ДТН технологије на целој територији Републике Србије.

3. Доминантан положај

Доминантан положај СББ-а на утврђеном релевантном тржишту утврђен је у односу на садржај пакета, који му омогућава да буде једини учесник на овом тржишту са јединственом понудом која укључује и телевизије-емитере са националном фреквенцијом, покрајинског и емитере за територију града Београда.

На основу изнетог утврђено је да је садржај пакета критеријум који СББ чини доминантним на утврђеном релевантном тржишту.

Код утврђивања постојања доминантног положаја, Комисија је пошла од одредби чл. 16. ст. 1. Закона о заштити конкуренције, којима је прописано да доминантан положај на релевантном тржишту има учесник који послује независно од других учесника на тржишту, односно који доноси пословне одлуке не водећи рачуна о пословним одлукама својих конкурената, добављача, купаца и/или крајњих корисника његове робе и/или услуга. Према одредбама става 2. истог члана, учесник на тржишту може, али не мора да има доминантан положај ако је његов удео на релевантном тржишту већи од 40%, узимајући у обзир уделе које на том тржишту имају његови конкурентни, препреке уласку на релевантно тржиште и снагу његових потенцијалних конкурената, као и евентуални доминантни положај купца. Према одредбама става 5. истог члана, удео на релевантном тржишту утврђује се на основу свих релевантних економских критеријума који одређују положај учесника на тржишту у односу

на друге учеснике, укључујући нарочито количину робе и/или услуга и приход остварен прометом предметних роба и/или услуга.

У циљу утврђивања доминантног положаја СББ-а на утврђеном релевантном тржишту, Комисија се са захтевима за достављање података обратила РАТЕЛУ, а затим и стварним и потенцијалним конкурентима.

Комисија се обратила РАТЕЛУ са захтевом за достављање података којима ова агенција располаже, а који се односе на тржиште и лица која пружају услуге дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије. У одговору РАТЕЛА од 28.12.2007. године наведено је да су конкуренти СББ-а, привредна друштва FXB CONSULTING (назив измењен у Digi Sat, из Београда), који пружа ову услугу и лица која намеравају да је пружају, SatTV communication из Пожаревца и Телеком Србија из Београда. На основу добијених одговора констатовано је да се пружањем ове врсте услуге тренутно баве само СББ и Digi Sat.

Према наводима из дописа достављених на захтев Комисије, Телеком Србија (допис од 07.02.2008. године), спроводи завршне припреме за лансирање услуга на IPTV и DTH, док SatTV communication из Пожаревца (допис од 28.02.2008. године) тренутно нема свој дистрибутивни пакет.

Комисија је прикупила податке од стварних конкурената на тржишту пружања услуге дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије, односно од СББ-а и Digi Sat који се односе на број претплатника који користе ову услугу на територији Републике Србије, списак програма које нуде (садржај пакета), ценовник услуга и деловање других учесника на тржишту.

Поступајући по захтеву Комисије, Digi Sat је доставио допис од 27.02.2008. године, а СББ је допис од 29.02.2008. године, који је допунио 10.03.2008. године.

Упоредном анализом достављених података, утврђено је да у погледу броја крајњих корисника ове услуге не постоје значајније разлике између СББ-а и Digi Sat, као и да Digi Sat наплаћује накнаду, месечну претплату у висини од 390 динара, а СББ 620 динара. На питање везано за деловање других учесника на тржишту, Digi Sat је навео да су у Крагујевцу инсталатери конкурентске куће (СББ) улазили у куће и објекте на којима су видели антену Digi TV и нудили СББ-ов пакет Total TV по цени нижој за 50% уколико се скине Digi TV опрема и раскине уговор, а у Средње Банатском округу се у неколико наврата догодило да су инсталатери конкурентске фирме скидали антене Digi TV и постављали опрему Total TV. У свом допису, СББ наводи да не располаже подацима о другим учесницима на тржишту и да није спроводио било какве посебне акције.

Најзначајнија разлика утврђена је у садржају пакета Digi Sat-а и СББ-а. Наиме, програми које нуди Digi Sat груписани су у 3 пакета: Основни, Мађарски и Румунски пакет. Основни пакет садржи 40 ТВ програма, од чега су само 4 програма из Србије и то: РТС 1 и РТС 2 (јавни сервис), В92 (у току поступка је утврђено да програм ове телевизије емитују без дозволе) и Галаксија 32 (Чачак).

С друге стране, на основу података које је доставио СББ, његова Total TV понуда садржи укупно 53 домаћа и страна ТВ канала груписана у 6 програмских пакета: Старт, Плус, НВО, Пинк пакет, Pink Cinema и Club X. Старт пакет садржи укупно 28 ТВ програма, од којих су 20 програми из Србије и то: РТС 1 и РТС 2, Б92, Фох, Авала, Нарру/Кошава, Канал Д, Ентер, Студио Б, DoQ, Метрополис, Супер ТВ, СОС, МТС, Панонија, Коперникус, Палма плус, Spectrum и Мост. Од наведених 20 телевизија, СББ има закључене уговоре о искључивој дистрибуцији путем DTH технологије са 17 телевизија, односно са свим поменутих телевизијама осим са РТС 1, РТС 2 (јавни сервис) и Б92. Потврда наведеног су и подаци које је Комисија утврдила у поступку, с обзиром да се обратила и појединим телевизијама са захтевом да доставе уговоре о емитовању њихових програма путем DTH технологије. Уговоре су доставили ТВ Б-92 (допис од 07.03.2008. године), ТВ ПИНК (допис од 07.04.2008. године), ТВ КОШАВА (допис од 04.03.2008. године), ТВ МЕТРОПОЛИС (допис од 14.03.2008. године) и SOS KANAL (допис од 11.03.2008. године) и увидом у исте утврђено је да су сви уговори о искључивој дистрибуцији ТВ програма путем DTH технологије закључени са СББ-ом, осим са ТВ Б-92.

Уочену разлику између садржаја пакета два присутна конкурента на утврђеном релевантном тржишту потврђује и допис РАТЕЛА од 02.07.2008. године. У њему се наводи да када се пореде основни пакети СББ-а и Digi TV (DTH платформа Digi Sat-a), може се уочити да Digi TV тренутно у понуди поред јавног сервиса и Б92, нема домаће канале са националном покривеношћу и програмски је више оријентисан ка припадницима националних мањина.

Ценећи критеријум снаге потенцијалних конкурената на тржиште пружања услуге дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије, Комисија се са захтевом за достављање података обратила Телеком Србија који је дописом од 22.04.2008. године обавестио Комисију да су у току уговарања садржаја за услугу DTH са емитерима који имају националну фреквенцију добили усмену информацију да је приликом уговарања садржаја за ТОТАЛ ТВ (DTH платформа СББ-а), уговорен ексклузивитет емитовања њихових програма са СББ-ом.

Значај утврђене доминације СББ-а треба посматрати и у контексту тржишта дистрибуције ТВ програма путем DTH које одликује постојање улазних баријера које се односе првенствено на обавезу прибављања одговарајућих дозвола, односно одобрења надлежних регулаторних тела. Наиме, према информацијама доступним јавности, РАТЕЛ је најавио да ће у току првог тромесечја 2009. године да изда прве дозволе за провајдере телевизијског програма типа DTH, а да ће нацрт правилника о начину издавања дозвола за дистрибуцију ТВ програма преко сателита до гледаоца бити сачињен до краја 2008. године.

Осим тога и високи трошкови закупа сателитских капацитета, које је потврдио и законски заступник СББ-а, представљају додатну баријеру за улазак на тржиште.

4. Радња злоупотребе доминантног положаја

Код утврђивања да ли је дошло до злоупотребе доминантног положаја, Комисија је ценила понашање СББ-а у складу са релевантним одредбама Закона и утврдила да закључивањем уговора са искључивим правом дистрибуције ТВ програма телевизија са националном фреквенцијом, покрајинског и емитера за територију града Београда, СББ врши повреду члана 18. тачка 2. Закона, односно злоупотребљава доминантан положај на тржишту, јер кроз онемогућавање другим учесницима на тржишту да закључе уговор о дистрибуцији ТВ програма путем DTH технологије, ограничава тржиште на штету потрошача.

Радњу закључивања уговора са искључивим правом дистрибуције путем DTH технологије потребно је посматрати у контексту могућности закључивања уговора о дистрибуцији нарочито са телевизијама чији су програми значајни и атрактивни за садржај пакета сваког дистрибутера у циљу равноправног наступа на тржишту понуде корисницима. У том смислу, анализирајући Старт пакет који СББ нуди крајњим корисницима може се констатовати то да «атрактивни» емитери из Србије (термин емитери преузет је из Закона о радиодифузији за: 1. установу јавног радиодифузног сервиса, 2. комерцијалну радио и/или телевизијску станицу, 3. радио и/или телевизијску станицу цивилног сектора и 4. радио и/или телевизијску станицу локалне или регионалне заједнице), односно пре свих, ТВ Б-92, ТВ ПИНК, ТВ АВАЛА, ТВ ФОКС, ТВ КОШАВА и ХЕПИ ТВ (емитери са националном фреквенцијом, с тим што ТВ КОШАВА и ХЕПИ ТВ деле исту мрежу), имају закључене уговоре само са СББ-ом. На основу достављених података утврђено је да од поменутих шест телевизија (пет мрежа, јер ТВ КОШАВА И ХЕПИ ТВ деле исту мрежу) са националном фреквенцијом, СББ је са пет закључио уговоре са искључивим правом дистрибуције и то са: ТВ ПИНК, ТВ АВАЛА, ТВ ФОКС, ТВ КОШАВА и ХЕПИ ТВ, као и са јединим покрајинским емитером СУПЕР ТВ из Суботице. Поред тога, од укупно шест телевизија за регион града Београда са четири су закључени уговори са искључивим правом дистрибуције и то са: ТВ МЕТРОПОЛИС, ЕНТЕР ТВ, СОС КАНАЛ и ТВ СТУДИО Б, с тим што СББ нема закључене уговоре са АРТ ТВ и ТВ Плус. Значај телевизија за регион града Београда огледа се у томе што управо Београд и шире подручје града представља значајну циљну групу корисника. Наиме, према подацима које је доставио СББ око 20% од укупног броја његових корисника Total TV услуге управно чине корисници из Београда и општина које припадају граду Београду.

У циљу утврђивања разлога за закључење уговора са искључивим правом дистрибуције, Комисија је од директора СББ-а, Драгана Шолака као законског заступника странке против које се води поступак, узела усмену изјаву. С обзиром да том приликом нису могли да буду добијени одговори на сва питања која је Комисија поставила, Драган Шолак се обавезао да ће одговоре на питања на која није усмено одговорио доставити у писаној форми.

Приликом узимања изјаве, дана 24.04.2008. године, законски заступник, Драган Шолак је изјавио да није у стању да наведе исцрпну и прецизну листу телевизија са којима имају закључене уговоре, које не дели на домаће и стране, али да зна да је утврђен ексклузивни статус националних телевизија и да постоји ексклузивитет регионалних телевизија и сл. Такође је изјавио да услови пословања за све домаће телевизије нису исти, јер СББ рентири сателитски

капацитет и да с обзиром да су ови трошкови врло високи «нису у могућности да то поклоне тржишту», па се из тог разлога врши процена атрактивности програма и за оне телевизије за које се процени да доприносе програмској шеми, дистрибуција се врши о трошку СББ-а (без плаћања накнаде од стране телевизије).

У вези са изјавом ТВ Метрополис од 09.10.2007. године, Драган Шолак је изјавио да се целокупна комуникација са овом телевизијом обавља преко адвокатске канцеларије КАРАНОВИЋ & НИКОЛИЋ, а овлашћени пуномоћник СББ-а је изјавио да је на СББ од стране ове телевизије вршен притисак за потписивање уговора и да је ТВ Метрополис тражила и условљавала потписивање овог уговора.

Овлашћени пуномоћник СББ-а је приликом узимања изјаве предао два документа, што је констатовано у записнику и чини његов саставни део: 1) оверену изјаву од 16.04.2008. године, ректора МЕГАТРЕНД Универзитета и директора ТВ Метрополис, која је потпуно супротна наводима из њиховог дописа од 09.10.2007. године достављеног на захтев Комисије и 2) допис РРА од 30.01.2008. године упућен Драгану Шолаку у коме се наводи да је услуга Total TV где се дотур сигнала врши путем сателитске платформе до декодера-DTH технологија, одређена као и кабловска, затворена дистрибуција за одређени број корисника.

Одговори на питања достављени Комисији у писаној форми 21.05.2008. године, садржали су следеће наводе:

- СББ има закључене уговоре са 24 телевизије из Србије, од којих су 21 уговори са искључивим правом дистрибуције међу којима је 10 телевизија обухваћених релевантним тржиштем, а само са три телевизије су закључени уговори којима није обезбеђено ексклузивно право СББ-а дистрибуције програма путем DTH технологије (B92, Свет Плус и ДМ САТ);
- уговори са искључивим правом дистрибуције су закључени углавном на период од три године са могућношћу аутоматског продужења за наведени период;
- као разлоге за уговарање искључивог права СББ наводи да ова права нису апсолутна, већ ограничена у том смислу што друга уговорна страна увек може изабрати да свој програм дистрибуира самостално преко истог (сателит Eutelsat на коме СББ има закупење капацитете) или другог сателита;
- основни разлог за уговарање овог права је, према наводима СББ-а ограниченост капацитета платформе за дистрибуцију ТВ програма путем DTH технологије коју је на сателиту закупио СББ, односно немогућност задовољења потреба свих телевизијских станица које су заинтересоване да се њихов програм емитује применом ове технологије. СББ наводи да се ексклузивна права заснивају на ограничениости капацитета, као и да се односе на веома узак део сателитске дистрибуције ТВ програма и
- дистрибуција ТВ канала путем DTH технологије није посебна услуга, већ се у складу са прописима РРА и РАТЕЛ сматра јединственом услугом дистрибуције ТВ канала.

С обзиром да је приликом узимања изјаве Комисији предата оверена изјава ректора МЕГАТРЕНД Универзитета и директора ТВ Метрополис, која је потпуно супротна наводима из њиховог дописа достављеног на захтев Комисије, Комисија је новим дописом захтевала од ТВ МЕТРОПОЛИС да се њен директор изјасни у вези са чињеницом да су наводи из његових изјава од 09.10.2007. године и 16.04.2008. године потпуно супротни. У примљеном одговору од 20.05.2008. године наведено је да је Комисија можда због непрецизних навода у допису од 09.10.2007. године дошла до погрешног тумачења навода и да су они уговор са СББ-ом закључили зато што је нудио много квалитетније и боље техничке могућности. Међутим, такође је навео да је СББ нудио само ексклузивне уговоре у истом пакету са земаљским емитовањем.

Ефекти радње злоупотребе доминантног положаја

Савет Комисије није могао да прихвати тврдњу СББ-а да је уговарање искључивог права СББ последица немогућности задовољења потреба телевизија услед ограничености сателитских капацитета, већ је, према оцени Савета Комисије, суштина уговарања искључивог права дистрибуције у конкретном случају била везивање телевизија којима није дозвољено закључивање уговора са другим учесницима који су присутни или намеравају да уђу на утврђено релевантно тржиште, како за време трајања уговора, тако (у појединим случајевима) и у одређеном периоду од дана ступања на снагу отказа уговора, док је СББ задржао право да закључује уговоре са телевизијама за које оцени да ће допринети атрактивности његовог пакета. То значи да ексклузивитет није двостран и да је уговорен првенствено у интересу СББ-а.

Анализирајући понуду у оквиру Старт пакета СББ-а утврђено је да од укупно 20 канала из Србије пакет садржи 10 канала, односно програма телевизија обухваћених утврђеним релевантним тржиштем производа, а са којима СББ има закључене уговоре којима је обезбеђено право искључиве дистрибуције ТВ програма путем DTH технологије. Закључивањем уговора са искључивим правом дистрибуције затворен је приступ свим стварним и потенцијалним конкурентима СББ-а и то оним ТВ програмима које и СББ означава као најатрактивније. Наиме, СББ према наводима његовог законског заступника, у свој пакет укључује програме телевизија које сматра «атрактивним», што је пословно оправдано и разумљиво. С друге стране, таквим телевизијама ову услугу углавном пружа без накнаде, па је директна последица оваквог поступања и виша цена претплате коју крајњи корисник (гледалац) мора да плати уколико се одлучи за пакет програма СББ-а, а услед немогућности избора другог пружаоца услуге са истим или сличним пакетом.

На основу наведеног, према оцени Савета Комисије, долази до спречавања и ограничавања конкуренције, односно ограничавања тржишта постојећем конкуренту (немогућност закључења уговора са телевизијама које СББ ексклузивно дистрибуира, односно нуди у свом пакету) и стварања додатних улазних баријера за потенцијалне конкуренте који намеравају да уђу на ово тржиште, што за крајњу последицу има спречавање развоја тржишта на штету потрошача којима се ускраћује могућност избора између различитих учесника на тржишту који би могли да понуде пакете исте или сличне садржине. Услед тога изостаје и ценовна конкуренција и то како у односу на телевизије (емитере)

којима се пружа предметна услуга, тако и у односу на крајње потрошаче, односно кориснике.

Ценећи циљеве и ефекте понашања СББ-а, Савет Комисије је на основу расположиве документације и утврђених чињеница закључио да је заштита комерцијалних интереса СББ-а, односно његово право као доминантног учесника на тржишту да се бори да задржи своју позицију на тржишту могло и морало да буде обезбеђено средствима која би се сматрала «прихватљивом» конкуренцијом, као што су квалитет сигнала и ценовна «борба», али без искључивања права и могућности других да у садржај својих пакета укључе ТВ програме оних телевизија чији сигнал СББ дистрибуира путем DTH технологије. Осим тога, од посебног је значаја чињеница да је у конкретном случају реч о релативно новом тржишту, односно релативно новој технологији на територији Републике Србије, па је неопходно обезбедити равноправне услове не само за постојеће, него и нове учеснике. У том смислу, Савет Комисије је такође закључио да чињеница да се ради о значајном финансијским средствима која би потенцијални конкуренти морали да уложе, немогућност обезбеђивања по садржају конкурентних пакета којима би се инвестиција оправдала, односно учинила исплативом, представља озбиљну препреку за нове уласке на ово тржиште.

Комисија је у складу са одредбом члана 133. Закона о општем управном поступку, дана 03.12.2008. године доставила СББ-у позив да се изјасни на чињенице утврђене у поступку. СББ је дана 11.12.2008. године доставио преко пуномоћника поднесак у коме је навео да, с обзиром да је Комисија у поступку учинила озбиљне формалне пропусте, није у могућности да се изјасни на чињенице наведене у допису. Такође је навео да су неки од најзначајнијих пропуста, пропуштање Комисије да донесе решење у року прописаном чланом 66. став 1. Закона, да су чињенице утврђене у поступку контрадикторне, непотпуне и погрешне и да се Комисија уместо начелима законитости поводила предрасудама.

Ценећи и осталу расположиву документацију, наводе и доказе, Савет Комисије је оценио да исти битно не утичу на доношење другачије одлуке у овој управној ствари.

На основу наведеног, одлучено је као у диспозитиву.

Поука о правном леку:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења може се покренути управни спор тужбом која се подноси Врховном суду Србије, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Достављено:

- пуномоћнику странке, адвокату
Растку Петаковићу, Лепеничка 7
- архиви

ПРЕДСЕДНИЦА САВЕТА

Проф. др Дијана Марковић-Бајаловић

